

بگذاریم نگاهشان پرواز کند

آشنایی با آموزش نقاشی به کودکان

ترجمه ی: مهتاب خسروشاهی

اشاره

اغلب کودکان و حتی نوجوانان، تصور درستی از نقاشی کردن و نحوه ی فراگیری آن ندارند. در حقیقت نمی دانند «نقاشی کردن» نیز مانند هر مهارت دیگری به آموزش نیاز دارد؛ چرا که فکر می کنند توانایی نقاشی کردن مهارتی «ذاتی» است که به استعداد ذاتی نیاز دارد. در واقع به باور آن ها، بعضی استعداد نقاشی کردن را دارند و برخی دیگر فاقد این استعداد هستند.

تفکر بی استعداد یا کم استعداد بودن در نقاشی، در درجه ی اول بر اثر القای والدین یا مربیان در دوران پیش از مدرسه شکل می گیرد. با ورود به مدرسه و مقایسه ی خود با دیگران، این تفکر به یک باور تبدیل می شود. از آن پس، کودک یا از نقاشی کردن امتناع می کند و یا انجام این تکلیف را به دیگران وامی گذارد. از بین بردن یا بهتر بگوییم تصحیح این تفکر یا باور غلط از ذهن کودکان و نوجوانان، کار دشواری نیست، اگر ما به عنوان آموزگار باور کنیم و بدانیم که چگونه هنر نقاشی را به دانش آموزان بیاموزیم.

گام اول: باور کنیم

باور این که همه ی ما می توانیم هنر نقاشی را بیاموزیم، ابتدا باید در تفکر آموزگار، مربیان و والدین نهادینه شود و پس از آن، به دانش آموز منتقل شود. بنابراین، در گام نخست باور کنیم که همه ی دانش آموزان می توانند «نقاشی» را بیاموزند؛ حتی اگر استعدادهایشان در فراگیری آن چه به آن ها می آموزیم، متفاوت باشد.

گام دوم: تمرین و تکرار کنیم

پژوهشگران معتقدند، افرادی که آموخته هایشان را تکرار و تمرین می کنند، غالباً موفق تر از افراد باهوش هستند. بنابراین، دانش آموزان حتی اگر استعداد ذاتی نقاشی کردن را نداشته باشند، می توانند با تکرار و تمرین آموخته ها، نقاشی را بیاموزند. آموزش نقاشی را می توان با نقاشی کردن از روی نقاشی دیگران، کتابچه های مدل و نیز نقاشی بر اساس تفکر و خلاقیت

آزاد توسط کودکان شروع کرد. در حقیقت «کپی کردن» و «آموزش اصول نقاشی»، نخستین قدم‌ها برای آموزش نقاشی هستند. کپی کردن به شرط آن که با آموزش اصول نقاشی همراه شود، بهترین تمرین برای آموزش نقاشی است. فراموش نکنیم، کپی کردن باید از الگوهای آسان شروع شود تا دانش آموز دلزده نشود و علاوه بر این، به کشتن خلاقیت کودکان نیز منجر نشود.

گام سوم: دست به قلم نشویم

برای آموزش، آموزگار نباید دست به قلم بشود. چون دانش آموز توانایی اش را با توانایی ما مقایسه می‌کند و همین موضوع او را از ادامه‌ی کار باز می‌دارد. علاوه بر این، خلاقیت دانش آموز از بین می‌رود، چون به جلی

فکر کردن به موضوع، طرحی را که آموزگار از موضوع نقاشی کرده، در ذهنش جایگزین می‌کند. به این ترتیب، ذهن او برای تفکر و خلاقیت عقیم می‌شود. بنابراین بگذاریم ابتدا دانش آموز نقاشی کردن را آغاز کند و سپس با سرکشی کردن و دادن تذکری به شکل مشورت و پیشنهاد، او را هدایت کنیم.

در پایان جلسه، موضوع مورد نظر را نقاشی کنیم تا دانش آموز ضمن مقایسه‌ی کار خود با نقاشی ما، مشکلاتش را شناسایی و برطرف کند.

گام چهارم: دقت کنیم

بدون دقت کردن به اطراف، نقاشی کردن و درست نقاشی کردن امکان پذیر نیست. در واقع طبیعت اطراف ما، آدم‌ها، ساختمان‌ها و هر آن چه اطراف ماست، بهترین، واقعی‌ترین و مهم‌ترین منبع الهام برای نقاشی است. به دانش آموزان بیاموزیم که اطرافشان را با دقت نگاه کنند و آن چه را می‌بینند به ذهن بسپارند تا بتوانند صحیح، واقعی و زیبا نقاشی کنند.

برای بالا بردن دقت و توجه دانش آموزان به اطراف، از آن‌ها بخواهیم هر بار، یک شیء یا بخشی از یک منظره‌ی طبیعی را نقاشی کنند. بعد نقاشی‌ها را همراه خود به کلاس بیاورند تا اشکال‌ها و نقاط ضعف شناخته و برطرف شوند.

این نکته را فراموش نکنیم و بکوشیم: نگاه دانش آموزان را همسوی بکنیم. اجازه بدهیم هر دانش آموزی با خلاقیت خود و شیوه‌ی نگاه منحصر به فردش، آن چه را که می‌بیند، نقاشی کند. ویژگی‌های آثار نقاشی‌های بزرگ هم از خلاقیت و تفاوت نگاه آن‌ها ایجاد شده است و می‌شود.

گام پنجم: اشتباه کردن طبیعی است

اشتباه کردن فاجعه‌ی بزرگی نیست. هر اشتباه و برطرف کردن آن، دانش آموز را یک گام به موفقیت نزدیک می‌کند. بگذاریم دانش آموزان آزادانه نقاشی کنند. در حین کار نیز اشتباه‌های آن‌ها را نگوئیم. در پایان کار، برگه‌ها را جمع‌آوری کنیم. نقاشی‌ها را در منزل بررسی کنیم و اشتباه هر نقاشی را کنار آن نه به عنوان اشتباه، بلکه به عنوان نظر خودمان و پیشنهاد بنویسیم. سپس برگه‌ها را به دانش آموزان برگردانیم. فراموش نکنیم، اشتباه‌ها را روی نقاشی تصحیح نکنیم، این کار، خلاقیت دانش آموز را از بین می‌برد.

گام ششم: نمره ندهیم

اگرچه شیوه‌ی ارزیابی با نمره در درس هنر، تقریباً در همه‌ی کشورها از جمله کشور ما از بین رفته است، اما هنوز در بعضی کارهای کلاسی، نمره‌هایی پایین برگه‌های نقاشی دانش آموزان دیده می‌شود. نمره دادن به کارهای هنری دانش آموزان، خلاقیت آن‌ها را از بین می‌برد. فقط با نوشتن عبارت «خوب»، «عالی» و «بیشتر تلاش کنید»، آن‌ها را تشویق کنیم.

گام هفتم: نمایشگاه گروهی برگزار کنیم

هر ماه یک بار، از دانش آموزان بخواهیم بهترین اثرشان را به شما بدهند. با برگزاری نمایشگاه‌های گروهی در پایان هر ماه و تشویق آثار برتر با ارائه‌ی جایزه، دانش آموزان را به تلاش بیشتر تشویق کنیم. در پایان، هنر نقاشی نیز مانند هر هنر دیگری به دو بال استعداد و آموزش نیاز دارد. آموزگار می‌تواند با پرورش یک بال، بال دیگر را نیز فعال کند.

منبع

<http://www.goshen.edu/art/ed/draw.html>